

Minister van Veiligheid en Justitie

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
BD/DGRR**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Contactpersoon

Art.10, lid 2 onder e

nota

Scenario's coffeeshopbeleid

Concipiënt

Art.10, lid 2 onder e

Datum/eindparaaf

Datum

8 mei 2015

Ons kenmerk

-

Aanleiding

Rechterlijke uitspraken, plannen bij gemeenten, buitenlandse initiatieven en een initiatiefwetsvoorstel van D66 zorgen momenteel voor reuring in het debat over de achterdeur van de coffeeshop. Gedachtevorming over mogelijke scenario's voor de toekomst lijkt noodzakelijk, ook om gefundeerd in te kunnen gaan op voorstellen voor een andere koers. Bovendien kan het coffeeshopbeleid een rol gaan spelen in de aanloop naar een volgende kabinetsformatie. Voorliggende nota is op 21 april bij U aangekondigd.

Advies

Kennis nemen van deze nota en bijgaande verkenning.
Bijgaande bespreken met dgRR, dRC, dVB, DW

Toelichting

- Deze nota en de bijgaande verkenningen zijn bedoeld om een overzicht te geven van de actuele situatie en (mogelijke) gevolgen van een alternatief beleid in beeld te brengen.
- Bijgevoegde verkenning bevat twee delen: in deel A wordt de huidige situatie van het softdrugsbeleid en een groot aantal factoren die daarbij een rol spelen weergegeven. In deel B worden toekomstscenario's geschetst.
- Deze nota en bijgaande stukken kunnen besproken worden in een overleg aansluitend aan de Ministersstaf (als onderwerp voor de bespreking in MS-samenstelling van strategische thema's).

Achtergrond

- De voornaamste doelen van het Nederlandse softdrugsbeleid zijn de 'scheiding der markten' van soft- en harddrugs vanuit volksgezondheidsoogpunt en de bestrijding van overlast en criminaliteit die verband houden met de verkoop van softdrugs. Het gedoogbeleid ten opzichte van de verkoop van softdrugs in coffeeshops, zoals vastgelegd in de Aanwijzing Opiumwet van het Openbaar Ministerie, heeft vanaf het begin een paradox in het beleid betekend: in de coffeeshop wordt gebruik van softdrugs toegelaten en tegen het (in beperkte mate) in voorraad hebben van softdrugs en de verkoop ervan wordt niet opgetreden, maar de coffeeshophouder mag deze drugs niet inkopen en hennepsteelt is niet toegestaan.
- Belangrijke notie bij bijgaande stukken is dat voor elk scenario geldt dat er van de effecten op de georganiseerde drugscriminaliteit waarschijnlijk weinig te verwachten valt. Gezien de huidige machtspositie van de georganiseerde criminaliteit in de grootschalige hennepsteelt, en het grote deel van de in Nederland geteelde cannabis dat wordt geëxporteerd, zal ongeacht het scenario de georganiseerde drugscriminaliteit een zware wissel blijven trekken op de capaciteit van OM en Politie.
- Voor elk scenario geldt dat met verdere concretisering mogelijke consequenties beter in beeld kunnen worden gebracht, maar dat een vrij grote resterende onzekerheid over de effecten onvermijdelijk lijkt.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
BD/DGRR

Datum
8 mei 2015

Ons kenmerk
-

Recente ontwikkelingen¹

- De afgelopen jaren komt het voor dat in verschillende coffeeshop-gerelateerde strafzaken verdachten schuldig worden bevonden (aan overtreding van het handelsvoorraadcriterium), maar vervolgens in eerste aanleg geen straf krijgen opgelegd, grofweg omdat het huidige coffeeshopbeleid volgens de rechter impliceert dat coffeeshops bevoorraad moeten worden, en het hebben van een grote handelsvoorraad (groter dan de toegestane 500 gram) niet ingaat tegen de geest van het softdrugsbeleid. In de uitspraken wordt de paradox in het beleid ook specifiek genoemd. Twee van deze uitspraken zijn echter onlangs in hoger beroep vernietigd en is er wel een straf opgelegd. Op 16 oktober 2014 deed de rechtbank Groningen een verdergaande uitspraak in een strafzaak tegen twee hennepsteelters uit Bierum. Ook hier werden de verdachten wel schuldig geacht, maar werd geen straf opgelegd, eveneens volgens de redenering dat het telen voor de coffeeshop past binnen de gestelde doelen van het Nederlandse softdrugsbeleid. Hoger beroep in deze zaak loopt nog.
 - Op 23 april jl. is in het kernberaad van het Openbaar Ministerie in aanwezigheid van VenJ (informeel) gesproken over (recente uitspraken inzake) het coffeeshopbeleid
- Art.10, lid 2 onder c
- In januari 2014 ondertekenden 35 gemeenten, waaronder de hele G4, het manifest *Joint Regulation*, waarin wordt gepleit voor een landelijk stelsel van gecertificeerde en gereguleerde wietsteelt. Dit aantal is inmiddels opgelopen tot ca. 58 gemeenten.

¹ Worden in deel A van de verkenning uitgebreider toegelicht.

- In een aantal steden (momenteel ca. 15), waaronder Amsterdam en Rotterdam, zijn in het najaar van 2014 door de gemeenteraad met grote meerderheden moties aangenomen om te starten met dan wel de mogelijkheden te onderzoeken voor experimenten met gereguleerde hennepcultuur. Momenteel presenteren de eerste colleges van B&W hun plannen aan de raad, waarbij vooralsnog steeds het voorbehoud wordt gemaakt dat hiervoor landelijk ruimte moet worden geboden. Overigens hebben in 2013 een groot aantal gemeenten reeds dergelijke plannen bij VenJ ingediend. Ook deze zijn vooralsnog niet uitgevoerd.
- De VNG heeft een "Bestuurlijke werkgroep modernisering drugsbeleid", ingesteld. Deze presenteert oktober 2015 zijn bevindingen ("oplossingen voor het softdrugsbeleid die door gemeenten kunnen worden gedragen").
- Internationaal lijkt er enige beweging te zijn op het gebied van de omgang met (soft)drugs. Met name de legalisering/regulering van de cannabisketen door enkele Amerikaanse staten (NB: niet op federaal niveau) zorgen internationaal voor een meer open discussie dan voorheen. Deze discussie zal overigens met name spelen in (de aanloop naar) de Speciale Sessie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 2016.
- Door D66-Kamerlid Berndsen is op 26 februari 2015 een initiatiefwetsvoorstel ingediend voor regulering van de hennepcultuur.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
BD/DGRR

Datum
8 mei 2015

Ons kenmerk
-

Art. 11 lid 1

Hierover wordt u separaat geïnformeerd.

- Er worden momenteel zeer veel Kamervragen gesteld over het onderwerp. Deze komen zowel van linkerzijde ("gaat u reguleren om de problemen op te lossen?") als van rechterzijde ("gaat u strenger beleid voeren om de problemen op te lossen?"). Een 30-leden debat over het onderwerp op 22 april werd uitgesteld, maar zal naar alle waarschijnlijkheid op korte termijn worden gepland.
- Op 19 mei is er hoofdelijk gestemd over een motie van Kamerlid Oskam (CDA) (ingediend bij het VAO Georganiseerde Criminaliteit van 29 april), die stelt dat er moet worden opgetreden tegen gemeenten die overgaan tot het daadwerkelijk starten met experimenteren met gereguleerde teelt. Deze motie is aangenomen.

Scenario's

- De volgende scenario's zijn opgenomen²:

Art. 11 lid 1

Vragen naar aanleiding van het bovenstaande:

- Zijn in de verkenning de juiste scenario's uitgewerkt?

² Zie voor toelichting deel B van de verkenning.

- In hoeverre dienen de implicaties van de scenario's verder te worden onderzocht?

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
BD/DGRR

Datum
8 mei 2015

Ons kenmerk
-

CONCEPT